

รู้ ... เพื่อหยุดความรุนแรงในสังคม

การประชุมวิชาการนิติสุขภาพจิต ครั้งที่ 3
สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์

"สรุปเนื้อหาในภาพรวม"

บรรยาย : ความรุนแรงในโลกโซเชียลมีเดีย (1)

ดร.อุ.ว.วรัตน์ โชติพิทยสุนนท์
จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น
รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

ดร.พญ.กมลชนก มนต์เสวี
แพทย์ สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์
ผู้อำนวยการบรรยาย

ความรุนแรงในโลกโซเชียลมีเดีย

เป็นพฤติกรรมบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง โดยมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือ Social Media เป็นส่วนหนึ่งของความรุนแรงนั้น

โดยสามารถแบ่งออกได้ 6 รูปแบบ

- **อาชญากรรมไซเบอร์** เช่น การเข้าถึงข้อมูลอย่างผิดกฎหมาย การจารกรรมข้อมูลออนไลน์ การเข้าไปก่อความวุ่นวายระบบดิจิทัล การฉ้อโกงที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อาทิ ฟิชชิ่ง ปันหุ้น การปลอมแปลงเอกสารผ่านคอมพิวเตอร์ การส่งภาพเปลือยของเด็กเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน หรือการทำลายล้างบางอย่าง
- **การละเมิดความเป็นส่วนตัว** เช่น เอาข้อมูล ภาพ ความลับของผู้อื่นไปเผยแพร่ การข่มขู่การเปิดเผยทางเพศ การใช้เพื่อการติดตาม การขโมยตัวตนและการปลอมแปลงตัวตน
- **อาชญากรรมทางเพศเกี่ยวกับเด็ก** เนื่องจากในปัจจุบันเด็กและเยาวชนใช้เวลาอยู่กับอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทำให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศแบบออนไลน์ เช่น มีการหลอกล่อเด็กทางออนไลน์ ซื้อขายภาพอนาจารของเด็ก การชักจูงหลอกล่อบางอย่างเพื่อผลประโยชน์เกี่ยวกับเพศ
- **อาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง** เช่น การเหยียดเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา เพศ เพศสภาพ และความพิการทางร่างกาย
- **อาชญากรรมเกิดขึ้นจริง โดยเมื่อสอบข้อเท็จจริงแล้ว มีความเกี่ยวข้องกับไซเบอร์** เช่น คดีฆาตกรรม ลักพาตัว การชักจูงให้ผู้อื่นกระทำความรุนแรง การโจมตีสาธารณูปโภคหรือการส่งข้อมูลปลอมไปแจ้งเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ส่งกองกำลังเข้าไปช่วยเหลือ เป็นต้น
- **การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying)** เป็นเรื่องที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพจิตโดยตรง ซึ่งเป็นรูปแบบของการกลั่นแกล้งแบบหนึ่งบนอินเทอร์เน็ต หรือพื้นที่ดิจิทัล และ Social networking site (SNS) เจตนาทำให้อับอาย รู้สึกแปลกแยก และมีเป้าหมายทำให้เกิดความเสียหาย เสียเงิน เสียหน้า เสียความรู้สึก การกลั่นแกล้งทางออนไลน์แตกต่างจากการกลั่นแกล้งต่อหน้า เนื่องจากการใช้ SNS สามารถก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งใครก็ได้ ไม่ต้องรู้จักหรือเห็นหน้ากัน และไม่จำกัดเวลาและสถานที่

รู้ ... เพื่อหยุดความรุนแรงในสังคม

การประชุมวิชาการนิติสุขภาพจิต ครั้งที่ 3
สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์

"สรุปเนื้อหาในภาพรวม"

บรรยาย : ความรุนแรงในโลกโซเชียลมีเดีย (2)

ดร.อุ.ว.วรมณ์ โชติพิทยสุนนท์
จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น
รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

ดร.พญ.กมลชนก มนต์เสวี
แพทย์ สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์
ผู้อำนวยการบรรยาย

นอกจากนี้ภาพ ข้อความ วิดีโอของเหยื่อ ยังคงมีอยู่ในโลกออนไลน์ ไม่สามารถลบออกได้ ในประเทศไทยมีแนวโน้มการกลั่นแกล้งออนไลน์สูงขึ้น ผลการศึกษาความชุกพบว่า กว่าร้อยละ 80 มีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งและกว่าร้อยละ 45 ได้รับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์อย่างน้อย 1 ครั้ง สูงกว่าอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น การจะแยกว่าเล่นหยอกล้อกัน หรือเป็นการกลั่นแกล้งจริง ๆ จะดูจากเจตนาให้เกิดความเสียหายเป็นหลัก

- **ประเภทของ Cyberbullying ที่พบบ่อย** 1. แกล้งแหย้ให้อีกฝ่ายโกรธ 2. การใส่ความ แกล้งให้ข้อมูลเท็จ ทำให้เหยื่อเป็นตัวตลก 3. การกีดกันผู้อื่นออกจากกลุ่มให้เกิดอคติ 4. การเผยแพร่ความลับในโลกออนไลน์ให้อับอาย 5. การล่อลวงเอาความลับและเอาไปเผยแพร่ 6. การแอบอ้างชื่อ หรือตัวตนของคนอื่น แล้วแกล้งโพสข้อความหรือรูปภาพที่น่าอับอายลงในสื่อออนไลน์ 7. การสร้างบัญชีงานปลอมเพื่อรังแกคนอื่น 8. การขโมยอัตลักษณ์ดิจิทัล 9. การก่อกวนคุกคาม 10. การคุกคามข่มขู่อย่างจริงจัง และรุนแรงผ่านสื่อออนไลน์
- **สาเหตุของการกลั่นแกล้งออนไลน์** คือ เกิดจากคนสองฝั่งที่อำนาจไม่เท่าเทียมกัน (imbalance of power and repetition) คือคนที่กลั่นแกล้งเข้าใจว่าตนเองมีอำนาจเหนือเหยื่อ เช่น ตัวใหญ่กว่า คิดว่าเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุที่มากกว่า พลละกำลังมากกว่า ถือข้อมูลความลับ มีความชื่นชอบในหมู่เพื่อน ๆ มากกว่า เป็นต้น และมีโอกาสที่เหยื่อจะพัฒนาเป็นผู้กลั่นแกล้งได้ ทำให้มีการกลั่นแกล้งออนไลน์มีโอกาสเกิดซ้ำๆ ได้บ่อยๆ
- **การกลั่นแกล้งออนไลน์** มีผลกระทบต่อทางกาย ทางจิต และการเรียนของเด็ก ทางกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ทางจิต เช่น ซึมเศร้าหรือวิตกกังวล การเรียน เช่น ไม่ไปโรงเรียน การเรียนแย่งลง เป็นต้น
- **สัญญาณของการกลั่นแกล้งออนไลน์** สังเกตได้จากการแยกตัวจากครอบครัว เพื่อน และกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ไปโรงเรียน เกรดตก หงุดหงิดง่ายมากกว่าปกติ ความอยากอาหาร การนอนเปลี่ยนไป ตื่นตระหนกได้ง่าย เมื่อมีข้อความหรืออีเมลส่งมา และหลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงคำว่าคอมพิวเตอร์หรือมือถือ
- **สาเหตุที่เด็กไม่ขอความช่วยเหลือ** เนื่องจากเด็กไม่รู้สึกรับผิดชอบกับคนรอบข้าง รู้สึกไม่มีใครรับฟัง หรือไม่รู้สึกว่าจะเป็นเรื่องปัญหา แต่อาจจะได้รับผลกระทบในระยะยาว และรู้สึกว่าผู้ใหญ่ไม่สามารถจะช่วยเหลือได้ อีกทั้งรู้สึกอับอายที่จะพูดเรื่องนี้ออกมา

รู้ ... เพื่อหยุดความรุนแรงในสังคม

การประชุมวิชาการนิติสุขภาพจิต ครั้งที่ 3
สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์

"สรุปเนื้อหาในภาพรวม"

บรรยาย : ความรุนแรงในโลกโซเชียลมีเดีย (3)

ดร.อุฬารัตน์ วิฑิตพิทยสุนนท์
จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น
รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

ดร.พญ.กมลชนก มนต์เสวี
แพทย์ สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์
ผู้ดำเนินการบรรยาย

บทบาทของครอบครัว

มีส่วนร่วมในการใช้สื่อออนไลน์ อธิบายความเสี่ยงในการใช้งาน เห็นอกเห็นใจ สร้างสัมพันธ์ภาพให้เกิดความไว้วางใจ ไม่ตัดสิน และพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ แต่การห้ามไม่ให้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในยุคปัจจุบันที่เด็กเติบโตมาในโลกออนไลน์และยังเป็นแหล่งข้อมูลและการเรียนรู้มากมาย

บทบาทของครู

เริ่มจากการตระหนักว่าการกลั่นแกล้งออนไลน์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งจริง ๆ ที่โรงเรียน มีการจัดอบรม สอดแทรกไปกับการเรียนปกติ สังเกตอาการของเด็กที่โรงเรียน สร้างความมั่นใจว่าเป็นที่ปรึกษาให้เด็กได้ทั้งผู้กลั่นแกล้งและเหยื่อ เป็นตัวประสานระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในปัญหาที่เกิดขึ้น

บทบาทของโรงเรียน

ถ่ายทอดความจริงจูงเกี่ยวกับนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจน มีการรณรงค์อย่างจริงจัง ประเมินสถานการณ์ การกลั่นแกล้งที่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งปรับหลักสูตรมีการสอนให้เด็กรู้เท่าทันสื่อ และการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

บทบาทของเด็ก

ต้องให้ความสำคัญทั้งมุมของเหยื่อ ผู้กลั่นแกล้ง และผู้เห็นเหตุการณ์ โดยผู้ตกเป็นเหยื่อเน้นการจัดการอารมณ์ และความคิดของตนเอง ผู้กลั่นแกล้ง เน้นการสร้างความเห็นอกเห็นใจทางดิจิทัล รับรู้ระเบียบและกฎหมาย ส่วนผู้เห็นเหตุการณ์ เน้นการสร้าง ความมั่นใจในการบอกผู้ใหญ่ที่เห็นเหตุการณ์ และสำรวจจิตใจตนเอง จะใช้วิธีการหยุดการกลั่นแกล้งออนไลน์ โดยมีสติ ไม่ตำหนิตนเอง อย่าตอบโต้ให้เหตุการณ์รุนแรงขึ้น เก็บหลักฐาน แคปหน้าจอ หรือข้อความ บอกให้ผู้กลั่นแกล้งหยุด ตัดช่องทางการเชื่อมต่อ ตรวจสอบความปลอดภัยโดยเปลี่ยนรหัส และขอความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้ และเรียนรู้เกี่ยวกับ Digital empathy เข้าถึงมุมมองความคิด อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นและแสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

รู้ ... เพื่อหยุดความรุนแรงในสังคม

การประชุมวิชาการนิติสุขภาพจิต ครั้งที่ 3
สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์

"สรุปเนื้อหาในภาพรวม"

บรรยาย : ความรุนแรงในโลกโซเชียลมีเดีย (4)

ดร.อุ.วรตม์ โชติพิทยสุนนท์
จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น
รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

ดร.พญ.กมลชนก มนต์เสวี
แพทย์ สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์
ผู้ดำเนินการบรรยาย

